

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lipca 2017 r.

Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu, Wydział III Karny w składzie:

Przewodniczący: SSR Krzysztof Mikołajczak

Protokolant: Joanna Frontczak

w obecności prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu – Marcina Jędruszcza

po rozpoznaniu w dniach 25 stycznia 2017 r., 9 maja 2017 r. i 21 lipca 2017 r. sprawy

1. **R. J.**, s. Z. i A. z d. S.

ur. (...) w P.

2. **K. Z.**, s. M. i B. z d. C.

ur. (...) w R.

oskarżonych o to, że:

w dniu 4 lutego 2016 r. w P. działając wspólnie i w porozumieniu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadzili H. P. (1) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem – papierosami w ilości 88 paczek o łącznej wartości 1250,00 złotych, poprzez wprowadzenie go w błąd co do autentyczności 3 podrobionych banknotów euro, wszystkie o nominale 100 euro opatrzone rokiem emisji – 2002, o następujących numerach seryjnych: (...), (...) i (...), które to podrobione pieniądze puścili w ten sposób w obieg, powodując straty na szkodę H. P. (1) o łącznej wartości 1250,00 zł,

tj. o przestępstwo z art. 310 § 2 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

I. Oskarżonego **R. J.** uznaje za winnego przestępstwa z art. 310 § 2 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnionego w sposób opisany powyżej z tą zmianą, iż pokrzywdzonym jest H. P. (2) i za to na podstawie art. 310 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierza mu karę roku i 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności.

II. Oskarżonego **K. Z.** uznaje za winnego przestępstwa z art. 310 § 2 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnionego w sposób opisany powyżej z tą zmianą, iż pokrzywdzonym jest H. P. (2) i za to na podstawie art. 310 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierza mu karę roku pozbawienia wolności.

III. Na podstawie art. 46 § 1 k.k. zobowiązuje oskarżonych R. J. i K. Z. do naprawienia szkody poprzez solidarną zapłatę na rzecz pokrzywdzonego H. P. (2) kwoty 450 zł (czteryście pięćdziesiąt) złotych.

IV. Na podstawie art. 44 § 2 k.k. orzeka przepadek na rzecz Skarbu Państwa dowodów rzeczowych w postaci trzech fałszywych banknotów o nominale 100 euro i numerach seryjnych: (...), (...) i (...) przechowywanych w depozycie Narodowego Banku Polskiego Departamencie E.-Skarbcowym w W. polecając ich zniszczenie.

V. Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwalnia oskarżonych od kosztów sądowych.

SSR Krzysztof Mikołajczak

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w sprawie oskarżonych R. J. i K. Z. ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 4 lutego 2016 r. około godziny 9:30 na R. w P. oskarżeni R. J. i K. Z. podeszli do stoiska H. P. (2) i zaproponowali sprzedającej towar S. S. zakup papierosów za kwotę 300 euro. S. S. zapytała H. P. (2), czy jest zainteresowany taką nietypową transakcją (płatność w walucie euro). W międzyczasie R. J. oddalił się od stoiska. Mimo początkowej odmowy, po rozmowie z K. Z. H. P. (2) zgodził się na sprzedaż 88 paczek papierosów za kwotę 300 euro i dopłatę 30 zł. K. Z. przekazał mu trzy banknoty o wartości 100 euro każdy o następujących numerach seryjnych: (...), (...) i (...), zabrał papierosy, po czym niezwłocznie - biegnąc oddalił się z miejsca zdarzenia. Zaistniała sytuacja i niespodziewana reakcja kupującego (ucieczka) wydała się podejrzana H. P. (2), dlatego postanowił sprawdzić autentyczność banknotów, które okazały się falsyfikatami.

Oskarżony **R. J.** ma 43 lata, wykształcenie zawodowe gastronomiczne, nie posiada dochodu i majątku, jest bezdzietnym kawalerem i nie posiada nikogo na utrzymaniu. Oskarżony był wielokrotnie karany. W sporządzonej opinii psychiatryczno-psychologicznej biegli stwierdzili u podsądnego pogranicze upośledzenia umysłowego, uzależnienie mieszane od alkoholu i narkotyków, obecność wykładników organicznego uszkodzenia (...), osobowość nieprawidłową oraz chorobę afektywną dwubiegunową w stanie względnej remisji objawów, jednak stwierdzili, iż tempore criminis oskarżony miał zdolność rozpoznania znaczenia zarzucanego mu czynu i kierowania swoim postępowaniem ograniczoną w stopniu nieznacznym, tj. stwierdzili, iż nie zachodzą warunki określone w art. 31 § 1 i 2 k.k.

Oskarżony **K. Z.** ma 26 lat, zdobył wykształcenie średnie, z zawodu jest technikiem mechanizacji rolnictwa, nie posiada dochodu i majątku, jest bezdzietnym kawalerem i nie posiada nikogo na utrzymaniu. Oskarżony był wielokrotnie karany. Z opinii o skazanym nadesłanej z zakładu karnego wynika, iż rozpoznano u niego uzależnienie od środków odurzających.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie:

1. zeznań pokrzywdzonego H. P. (2) – k. 2, 16-17, 34-35, 434-435;
2. zeznań świadka S. S. – k. 21-22, 26v, 38-39, 432-433;
3. zeznań świadka M. D. – k. 31, 436;
4. zeznań świadka D. D. – k. 228-229, 478-479;
5. częściowo wyjaśnień oskarżonego R. J. – k. 126, 379-380;
6. częściowo wyjaśnień oskarżonego K. Z. – k. 113-114, 379;
7. pisemnej opinii biegłych psychologa i psychiatrów z dnia 7 lipca 2016 r.;
8. ustnej uzupełniającej opinii biegłych psychiatrów M. S. i B. S. oraz psychologa K. T. – k.430-431, 477-478;
9. danych osobopoznawczych i karty karnej oskarżonego R. J. – k. 125-125v, 312-313;
10. danych osobopoznawczych, opinii o skazanym i karty karnej oskarżonego K. Z. – k. 307-308, 385-386, 421-427.

Oskarżeni konsekwentnie w toku postępowania przygotowawczego i sądowego nie przyznawali się do popełnienia zarzucanego im czynu.

Oskarżony R. J. wyjaśnił, iż oskarżonego K. Z. poznał w P. na targowisku (...), gdy ten był bezdomny. Wyjaśnił, iż przedmiotowe banknoty euro kupił od jakiegoś kolegi oskarżonego K. Z., a część dostał od matki i nie posiadał wiedzy co do ich autentyczności. W toku postępowania przygotowawczego zaprzeczył, aby kupował papierosy na R. w P., zaś

w toku postępowania sądowego oskarżony przyznał, iż był w dniu zdarzenia na rynku ze współoskarżonym w celu zakupu papierosów.

Oskarżony K. Z. wyjaśnił, iż mieszkał u oskarżonego R. J. i chciał mu się odwdziżyć poprzez zakup papierosów. Wyjaśnił, iż nie wiedział, że użyte do zakupu papierosów na R. banknoty euro są fałszywe. Wskazał również, iż pieniądze te mogły pochodzić ze znalezionej przez niego i współoskarżonego saszetki.

Oceniając wiarygodność **wyjaśnień oskarżonych**, Sąd dał im wiarę jedynie co do faktu zakupu papierosów na R., nie dał im natomiast wiary co do autentyczności użytych do transakcji banknotów euro. Jako całkowicie niewiarygodne jawią się wyjaśnienia, iż oskarżeni nie wiedzieli, iż banknoty euro są fałszywe. Świadczy o tym przede wszystkim sposób, w jaki oskarżeni je wymieniali – na targowiskach, w punktach usługowych, nie zaś w kantorach, czy bankach, a nadto podejrzanе zachowanie oskarżonego K. Z. po zakupie papierosów w dniu zdarzenia (pośpiech w dokonywaniu transakcji, namawianie sprzedawcy do wyrażenia zgody na zakup w innej walucie, ucieczka w kierunku współoskarżonego po dokonanej transakcji), niekonsekwencja w wyjaśnieniach oskarżonego R. J., który na początkowym etapie postępowania w ogóle zaprzeczał, by kupował papierosy na R. w P., a także nagłe „przypomnienie” sobie przez oskarżonego K. Z. podczas przesłuchania o rzekomo znalezionej saszetce z banknotami w tym też w walucie euro. Sąd nie dał też wiary oskarżonemu, że uprzednio dokonywał wymiany euro na złotówki w Hotelu (...) (co – jak należy domniemywać – miało wskazywać, że oskarżony nie miał świadomości co do sfalszowania posiadanych banknotów). Tezie tej przeczy wprost stanowisko wyrażone w piśmie z dnia 26.06.2017r. (k. 461), z którego wynika wprost, iż w hotelu nie ma możliwości wymiany waluty euro na złotówki. Zmienność wyjaśnień, brak konsekwencji, logiki, sprzeczność z zasadami doświadczenia życiowego oraz sprzeczność z pozostałymi wiarygodnymi dowodami przesądzają o braku wiarygodności wyjaśnień oskarżonych co do najistotniejszych okoliczności mających znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd uznał zeznania **świadków H. P. (2) i S. S.** za wiarygodne. Świadkowie spójnie przedstawili wersję zdarzenia z dnia 4 lutego 2016r. przedstawiając przebieg transakcji sprzedaży papierosów w zamian za banknoty w walucie euro. Podczas okazania wskazali jako sprawców oskarżonych, a świadek H. P. (2) opisał także podejrzanе zachowanie oskarżonego K. Z. bezpośrednio po transakcji, co skłoniło go do zbadania autentyczności otrzymanych pieniędzy.

Na przymiot wiarygodności zasługiwały również zeznania **świadków M. D. i D. D.**, jednakże świadkowie nie posiadali wiedzy co do zdarzenia będącego przedmiotem niniejszego postępowania, to też ich zeznania nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd uznał pisemne i ustne **psychiatryczno-psychologiczne opinie biegłych psychiatrów M. S. i B. S. oraz psychologa K. T.** co do oskarżonego R. J. za jasne, spójne i rzetelne, podzielając wnioski z nich płynące, iż w stosunku do oskarżonego nie zachodzą warunki z art. 31 § 1 i 2 k.k. Opinie zostały one sporządzone przez osoby dysponujące specjalistyczną wiedzą i doświadczeniem zawodowym, a żadna ze stron nie kwestionowała wiarygodności i przydatności omawianych dowodów.

Za w pełni przydatne Sąd uznał również zgromadzone w sprawie powołane wyżej dowody w postaci dokumentów. Ich autentyczność i prawdziwość nie była kwestionowana, a Sąd nie znalazł podstaw by czynić to z urzędu.

Sąd zważył , co następuje:

R. J. i K. Z. zostali oskarżeni o to, że w dniu 4 lutego 2016r. w P. działając wspólnie i w porozumieniu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadzili H. P. (1) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem – papierosami w ilości 88 paczek o łącznej wartości 1250,00 złotych, poprzez wprowadzenie go w błąd co do autentyczności 3 podrobionych banknotów euro, wszystkie o nominale 100 euro opatrzone rokiem emisji – 2002, o następujących numerach seryjnych: (...), (...) i (...), które to podrobione pieniądze puścili w ten sposób w obieg, powodując straty na szkodę H. P. (1) o łącznej wartości 1250,00 zł, tj. o przestępstwo z art. 310 § 2 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Przepis art. 310 § 2 k.k. penalizuje m.in. puszczenie w obieg podrobionego obcego pieniądza. Przepisy art. 310 k.k. chronią pewność i zaufanie w obrocie ekonomicznym, jakie wiążą się z autentycznymi środkami płatniczymi i papierami wartościowymi, będącymi w tym obrocie. „Wpuszczenie w obieg” oznacza przedstawienie do zapłaty sfałszowanego pieniądza, przekazywanie przedmiotu fałszerstwa komukolwiek innemu z myślą, że ta osoba może przekazać dany przedmiot dalej. Sposób wpuszczenia w obieg nie ma znaczenia - można tego dokonać również np. za pośrednictwem posłańca czy posługując się przesyłką.

Natomiast odpowiedzialności karnej określonej w art. 286 § 1 k.k. podlega ten, kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadza inną osobę do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem za pomocą wprowadzenia jej w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania. Przedmiotem ochrony tego przepisu jest majątek osoby pokrzywdzonej, chodzi tu o jego ochronę przed takimi dyspozycjami, które mogą go uszczuplić lub niezasadnie obciążyć. Czynność sprawcza w typie podstawowym przestępstwa oszustwa polega na wprowadzeniu w błąd, wyzyskaniu błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania, przy czym wprowadzenie w błąd oznacza wywołanie mylnego wyobrażenia o rzeczywistości. Błąd musi dotyczyć takiego wycinka rzeczywistości, który jest istotny z punktu widzenia decyzji o rozporządzeniu mieniem. Rozporządzenie mieniem to dyspozycje o charakterze majątkowym, przesunięcia majątkowe. To rozporządzenie mieniem ma być niekorzystne, czego nie wolno utożsamiać z wyrządzeniem szkody. Rozporządzenie mieniem będzie niekorzystne wówczas, gdy taka dyspozycja będzie oceniana negatywnie z punktu widzenia interesów majątkowych osoby pokrzywdzonej, nawet jeśli nie doszło do rzeczywistej straty. Korzyścią majątkową jest każde przysporzenie majątkowe, tj. zwiększenie aktywów lub zmniejszenie pasywów.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż ocena zgromadzonego w toku postępowania materiału dowodowego prowadzi do wniosku, iż oskarżeni zachowaniem swoim zrealizowali znamiona przestępstwa z art. 310 § 2 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. Oskarżeni działając wspólnie i w porozumieniu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadzili H. P. (2) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem – papierosami w ilości 88 paczek o łącznej wartości 1250,00 złotych, poprzez wprowadzenie go w błąd co do autentyczności 3 podrobionych banknotów euro, wszystkie o nominale 100 euro, które to podrobione pieniądze puścili w ten sposób w obieg, powodując straty na szkodę H. P. (2) o łącznej wartości 1250,00 zł. Oczywistym jest, że jeśli pokrzywdzony wiedziałby, że banknoty euro są sfałszowane, to nie przystałby na propozycję transakcji i nie wydałby sprawcom 88 paczek papierosów. Żaden z oskarżonych nie informował pokrzywdzonego o tym, by przekazywane banknoty euro są sfałszowane, a właśnie takie działanie wprowadziło pokrzywdzonego w błąd co do ekwiwalentności transakcji. W ocenie Sądu zachowanie sprawców świadczy o tym, że wiedzieli oni, że banknoty są sfałszowane. Próba wprowadzenia sfałszowanych banknotów do obiegu poprzez zawarcie umowy na bazarze (a nie wymiana waluty w kantorze, czy w banku), przyjęcie korzystnego dla sprzedającego kursu wymiany, namawianie na sprzedaż papierosów i zapłatę w euro, aż wreszcie ucieczka zaraz po sfinalizowaniu transakcji – wszystkie te okoliczności wskazują, iż oskarżeni wiedzieli, że przekazywanemu banknoty nie są autentyczne.

Uznając oskarżonych za winnych popełnienia zarzucanego im przestępstwa, Sąd zmodyfikował jedynie opis czynu prostując oczywistą omyłkę w nazwisku pokrzywdzonego, albowiem jest nim H. P. (2), a nie jak widnieje w zarzucie H. P. (1).

Zgodnie z art. 11 § 2 i 3 k.k. jeżeli czyn wyczerpuje znamiona określone w dwóch albo więcej przepisach ustawy karnej, sąd skazuje za jedno przestępstwo na podstawie wszystkich zbiegających się przepisów i wymierza karę na podstawie przepisu przewidującego karę najsurowszą.

Rozważając w świetle dyrektyw z art. 53 § 1 i 2 k.k. i art. 115 § 2 k.k. kwestię wymiaru kary za przestępstwo z art. 310 § 2 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. Sąd wymierzył oskarżonym kary pozbawienia wolności wskazane w pkt. I i II wyroku. Wymierzając karę o charakterze izolacyjnym Sąd miał na uwadze istotną okoliczność obciążającą w postaci wcześniejszej karalności oskarżonych, a także fakt, iż w przeszłości wobec sprawców stosowano już dobrodziejstwo warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności. Wobec oskarżonych stosowano już w przeszłości kary z katalogu kar wolnościowych, które nie spełniły swoich celów, bowiem oboje oskarżeni powrócili na drogę

przestępstwa. Powyższe wskazuje, iż nie poddali się oni resocjalizacji i nie zmienili swojej postawy względem zasad porządku prawnego, a także iż nie wykazują pozytywnej prognozy kryminologicznej na przyszłość. Biorąc jednak pod uwagę okoliczność łagodzącą w postaci stosunkowo niskiej wartości szkody (nie kwalifikującej się jednak jako wypadek mniejszej wagi), a także podjęte przez podsądnych starania celem naprawienia wyrządzonej szkody, Sąd wymierzył oskarżonym karę w możliwie najniższym do zaakceptowania wymiarze. Orzeczona kara jest słuszna i stanowi równocześnie stosowne zadośćuczynienie społecznemu poczuciu sprawiedliwości.

Orzekając karę pozbawienia wolności, Sąd uwzględnił również stan zdrowia psychicznego obu oskarżonych. W stosunku do R. J. biegli psychiatrzy stwierdzili potrzebę leczenia odwykowego, wskazując jednak, iż w razie orzeczenia kary pozbawienia wolności oskarżony będzie mógł przechodzić terapię odwykową w warunkach zakładu karnego. Należy uznać, iż również oskarżony K. Z., który przedłożył dokumentację medyczną świadczącą o tym, iż zasadne jest podjęcie przez niego terapii uzależnienia od narkotyków, będzie mógł odbywać tę terapię w warunkach izolacyjnych.

Reasumując, w ocenie Sądu, ukształtowana w sentencji wyroku kara wobec oskarżonych uwzględnia stopień społecznej szkodliwości przypisanego im czynu, zaś biorąc pod uwagę, iż był to występki umyślny, spełni swoje cele zapobiegawczo-wychowawcze oraz zadania w zakresie społecznego oddziaływania oraz kształtowania świadomości prawnej o represji, z jaką spotka się popełnione przestępstwo oszustwa i puszczenia w obieg podrobionych pieniędzy.

Z uwagi na fakt, iż oskarżony K. Z. wpłacił H. P. (2) kwotę 300 zł tytułem naprawienia szkody, zaś R. J. łącznie 500zł (choć Sąd zważył na fakt, iż przedmiotowe oświadczenia na k. 453a i 475 opiewają na błędne nazwisko pokrzywdzonego, zaś oświadczenie z 8.06.2017r. nie zostało podpisane) Sąd na podstawie art. 46 § 1 k.k. zobowiązał oskarżonych R. J. i K. Z. do naprawienia szkody w pozostałej części, tj. solidarną zapłatę na rzecz pokrzywdzonego kwoty 450 złotych.

W stosunku do dowodów rzeczowych w postaci fałszywych banknotów euro należało zgodnie z treścią art. 44 § 2 k.k. orzec ich przepadek zarządzając następcze zniszczenie.

Orzekając w przedmiocie kosztów sądowych, Sąd uwzględniając sytuację rodzinną i majątkową obu oskarżonych, postanowił zwolnić ich od obowiązku ich ponoszenia. Uwzględniając również ciążący na oskarżonych obowiązek naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody, Sąd uznał, iż uiszczenie kosztów sądowych byłoby dla oskarżonych zbyt uciążliwe, albowiem oskarżeni nie osiągają znacznych dochodów, ani nie mają żadnego majątku.

SSR Krzysztof Mikołajczak